

הארמיה השלישית שלנו

הוא נולד כתוצאה מתהליכים היסטוריים, שלא היה להם שום קשר לבעייה המכרעת של המדינה מאז קומה: יחסיה עם העולם הערבי. לפי המליצה המקובלת, מייצוגות בו כל ההשקפות.

השאלה היא: איזו השקפה היא השוואתית? למען איזה יעד מגוייס ומופעל כוח עצום זה? המעריך, על שתי מילגותיו, לא היה מעולם גוף דמוקרטי. אין בו ויכוח חופשי ומתמיד על הבעיות העיקריות, שבעיקבותיו נבחרת מנהיגות המייצגת את דעת הרוב. זהו גוף שילטוני הנשלט על-ידי שיכבה של עסקנים ואישיים. ההנהגה נוצרת תוך מאבק בין קבוצות-לחץ, ללא קשר להשקפות בענייני המדינה. ההנהגה הנוכחית של משודשי-האסונות היא פרי מיקרה כזה.

גולדה מאיר נבחרה במיקרה, אחרי מות לוי אשכול, בהעדר מועמד אחר שיכול היה לזכות ברוב. רק לאחר מכן השיגה פופולריות, תוך ניצול מחוסם של מכשירי שטיפת-המוח, המסורים בידי השילטון. בריתה עם דיין וגלילי היא ברית אישית, שלא נבעה משום הכרעה דמוקרטית במפלגה עצמה. הארמיה הראשונה שלטת במערך, אבל יש בו יסודות חשובים של הארמיה השלישית — מהנה השגום.

■ ■ ■

מהנהיג השלום הישראלי הוא רבגוני. יש בו חלקים נוצנים וחלקים זהירים, יחידות בעלות תפיסה ברורה של הייעוד ודרכי-הגישה אליו, וחסירות בעלות תפיסה כללית ומשוטטת.

המהנה המשותפת למחנה זה הוא: ההכרה שהשלום חשוב לישראל יותר משפחים, והניכונות לשלם את המחיר הדרוש להשגתו.

מאות אלפי חברים ואוהדים של המערך שותפים להכרה זו. אולם איש לא שאל אותם, בימי שילטונה של גולדה מאיר, הם הרכינו את ראשם יותר ויותר, היה נדמה שהצוות גולדה-דיין-גלילי קוצר הצלחות נהדרות מחוץ ומבית, וכי השילטון ירד על הכופרים במוסכמותיו. לפני שניש שנים עמד נשמעו קולות-שלום רבים במערך. במרוצת השנים נדמו כוח אחר זה.

בחודשים האחרונים שלפני המלחמה לא נותר בה כימעט אף קול אחד. כל חלקי הארמיה השלישית שנמצאו בתוך המערך כותרו. עול המאבק למען השלום נפל עלינו, אנשי-הקומנדו שלהמו בחוץ, וניהלו קרבות-בלימה קשים, מעטים מול רביס-רביס.

■ ■ ■

הארמיה הראשונה התמוטטה ביום-הכיפורים. היא מנסה עתה להחזיק איכשהו מעמד ולהיערך מחדש. זוהי ההזדמנות הגדולה של הארמיה השלישית.

על שוחררי-השלום שבתוך המערך להתקומם נגד כנוי פייט פושיטיה-רגל, לסלק מעמדות האחריות, להתלכד עם שאר חלקי מחנה-השלום ולקבל לידיהם את הנהגת המדינה.

למרבח הצער וגדול האסון, אין הם עושים זאת.

כמה מאנשי-השלום השפופים, שנאלמו כימעט כליל לפני המלחמה, מרימים עכשיו את ראשם וקולם. גולדה מרשה זאת כטכסיס לשעת-צרה, ואולי כאמצעי של הסוואה.

אולם המרד הגדול נגד פושיטיה-רגל במערך לא בא. המערך הולך לבחירות בהנהגת הארמיה הראשונה, והכני תור כוחות הארמיה השלישית נמשך. בקושי נפתח פרוצדור קטן לויכוח ולרעיונות. איך לשנות מצב זה? איך לפרוץ את הי כיתור?

■ ■ ■

הו תפקידם של כל החיילים האזרחיים, שמאורעות יום-הכיפורים פתחו את עיניהם.

עליהם להוכיח שאינם את ידם למערך, כל עוד שולטים בו פושיטיה-רגל ותפיסותיהם. באיתה שעה עליהם להפנות את גבם אל הכני כור, שהוא גרוע יותר.

עליהם לתת יד לאותם כוחות-השלום שעמדו במיבחן, שהוכיחו בשש השנים את דבקותם במשימה, וכל הערכר תיהם התאמת.

כוחות אלה לא יגיעו מחר לשילטון. הם קטנים מדי. אולם אם יסתבר שהציבור זו בצורה משמעותית לעבר כוחות-השלום, שהם גדלו והתחזקו בשעה שכווחות-הסיפוח נחלשו, יביא הדבר למתפכה בתוך המערך למחרת הבחרי.

רוח פושיטיה-רגל יסולקו, ותקום ממשלה שתהיה מסוגלת יותר לפעול למען השלום.

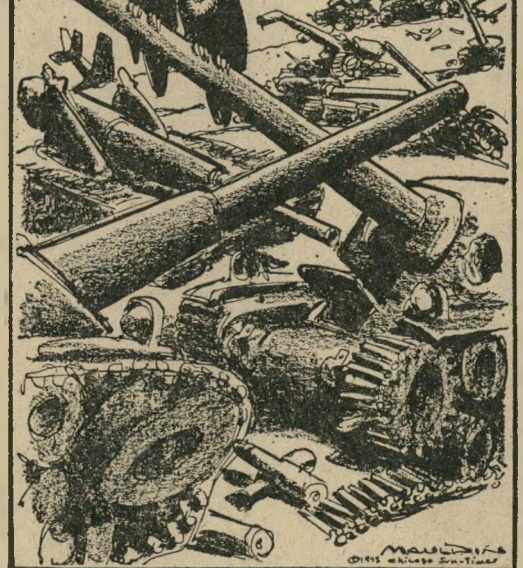
רק בדרך זו תצא הארמיה השלישית מן הכיתור, ותתמקם במרכז הזירה.

הליכוד התנגד להפסקת-האש. הוא מתנגד לשלום שפירושו "חלוקה מחדש של ארץ-ישראל". מכיוון שב- מציאות של ימינו כל שלום מוכרח להביא להחזרה של שטחים מוחזקים, הוא מתנגד לכל שלום אפשרי, תוך דיבור סתמי על שלום שאינו אפשרי.

בהעדר שלום, תהיה מילחמה. רבים לא רצו להאמין לנו, כשאמרנו זאת לפני ה"ט באוקטובר כר. כיום זה מובן לנו. המשך המלחמה פירושה התערבות סובייטית פעילה, חדירת מערכות-נשק חדשות למרחב, הפצצות באמצעות טילי קרקע-קרקע בטווחים ארוכים, הסתבכות עולמית, זוהי תחום. כל מי שמתכוון לתוכה, נחרד. משום כך אין לארמיה השניה סיכוי. הציבור מואס בארמיה הראשונה וסולד ממנה. הוא היה רוצה לחסל אותה בורה הפוליטית. הוא זוכר את האסון שהיא הביאה על המדינה.

אבל ביום ההכרעה, לא יחשוב הציבור על מה שקרה אתמול, על כל זוועותיו, אלא על

על מה שקרה אתמול, על כל זוועותיו, אלא על

"לפחות נוף המידבר פחות משעם כעשיו..."

מה שיקרה מחר. כל המחדלים של ה"ט באוקי טובר, נוראים כנג שהיו אינם שקולים כנגד מוראות המילחמה הבאה, שתהיה כלתינימי נעת, אם ינצח קו הליכוד.

האם זוהי הברירה היחידה? האם אין ארמיה שלישית, שתוכל להציל את המצב?

■ ■ ■

בווראי, נראים בשטח כמה יחידות קטנות, שאינן שייכות לשתי הארמיות.

אלה הן יחידות קומנדו, הממלאות משימות חשובות, בלתי-שיגרניות ונועזות, במאבק למען השלום. רבים התחילו בימים האחרונים להסתכל בהן בעיניים חדשות.

תוך הערכה חדשה של מעשיהן ודבריהן אתמול, אולם יחידות-קומנדו אינן מהוות ארמיה, לא כנפרד וגם לא כיחד. אין הן מכריעות בקרבות. לשם כך דרושים כוחות הרבה יותר גדרי.

השאלה היא: האם ישנם כאלה? האם קומנדו-השלום, הפועל בשטח, שייך למחנה המסוגל לא רק להגיד את האמת ולהטיף למדיניות נכונה, אלא גם לספק למדינה הנהגה חדשה שתבצע את המדיניות הזאת?

היכן הארמיה השלישית?

■ ■ ■

ישנה ארמיה שלישית בזירה הישראלית. אבל מצבה דומה מאוד למצב הנוכחי של הארמיה השלישית המצרית.

חלקים מן הארמיה המצרית השלישית שארו חופי שיים, ופועלים ממערב לכוחות צה"ל, אולם עיקר כוחותיה של הארמיה מכותרים.

זהו, בדיוק, מצבו של מחנה-השלום הישראלי. עיקר כוחו של מחנה זה נמצא בתוך המעי רך. הוא לכוד בתוך גוף זה, אולם ומשותק.

בלא יכולת למדא את משימתו, לפעול ודבצע. המערך הוא מצבור מיקרי של כוחות מכל הסוגים.

מאת אלפי אזרחים שואלים את עצמם, בימים אלה, שאלה קשה:

"מה לעשות? בראש המערך עומדת כנופייה של פוש- טירגל, שגרמו לאסון לאומי. האלטרנטיבה העיקרית גרועה עוד יותר. אם יגיע הליכוד לשילטון, הוא יגרום לאסון גדול שבעתים!"

או, כפי שניסח זאת צעיר מרינפש: "המע" רך הוא קרחת. אכז הליכוד הוא סרטן."

האם אלה הן שתי האפשרויות היחידות? האם נמצא האורח אחרי מלחמת יום-הכיפורים במצב שתואר על-ידי הנביא לפני 2500 שנה: "העולה מן הפחת יילכד בפח? האם יש אפשרות שלישית?"

■ ■ ■

שני המחנות העיקריים הפועלים עתה בזירה הישראלית הם המערך והליכוד הימני.

אפשר לכנותם, כסלאנג של ימינו, בשם "הארמיה הראשונה" ו"הארמיה השנייה." פיקוד הארמיה הראשונה מורכב מגולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי.

זוהי הארמיה שהתמוטטה ביום ה"ט באוקי טובר 1973.

שר-הביטחון שלה, משה דיין, נתגלה ביום זה כנער שעשועים קל-דעת. שלא היה מסוגל בשעת-משבר למלא את חובותו הפשוטה ביותר: לגייס בעוד מועד את הכוח הדרוש לקדם פני רעה. הוכח שתחת שילטונו פשטו תור פעות ההסתאבות וההתרופפות, השחצנות והזילזול באוייב. נסתבר שלא היה מסוגל להבין את המגמות החדשות בשטח הצבאי. הוא לא היה רק שר-ביטחון גרוע, אלא גם שר-ביטחון חסרי-אחריות.

ראשיה-ממשלה היתה מסוגלת להחניף לציבור ולהר- דימו. אבל ביום-הכיפורים התמוטטו כל יסודות מדיניותה, ורעש ההתמוטטות הידהד סביב כדור-הארץ. היהרה הצדקנית, שהיא המרכיב העיקרי של אישיותה ושל מדי- ניתוח, קצרה קציר נורא.

האידיאלול של המשולש, ישראל גלילי, נתגלה כירשו של אחיתופל. המיסמכים הנושאים את שמו סימלו את השיכרון האווילי של שש השנים, שבאו בעיקבות ששת הימים. כל-יהתקשורת, שהוא עיצב אותם, נתגלו ככלי שקר, ועוררו סלידה כללית בחזית ובעורף.

משויש מוכה ואומלל.

■ ■ ■

מחריר לחשוב שמשולש זה ינהיג את המדינה בחודשים הקרובים, כאשר יוכרע גורל המדינה לדורות.

אין זו רק שאלה של חוסר-כישרון אישי, הגם שקשה להעלות על הדעת שלושה אנשים פחות מוכשרים לניהול מדינה בימי משא-ומתן לשלום.

גם אין זו רק שאלה של מיבנה השילטון, הגם שזוהי חצר-מלכות של מלכה מודקנת, שאיבדה מומן כל מגע עם המציאות. שרי-הצר מתחלפים על פי קפריזה. נער- השעשועים התורני הוא הרוון יריב. למה? ככה. זהו צו המלכה.

השאלה העיקרית נוגעת לגישת השילטון למשימה המרכזית: השגת השלום.

אייאפשר לומר ששדושה אלה אינם רוצים בשלום. האמת הפשוטה היא שאינם יודעים מה זה, ודא כל שכן איך יושגם לזה.

השגת השלום הישראלי-ערבי היא המשימה המדינית הקשה ביותר בעולם. היא מחייבת הנהגה עלילית, צוות של אנשים בעלי תבונה עמוקה, מעוף היסטורי, לב פתוח, הבנה לבעיות היריב, כישרון לרכישת ידיים, דבקות במשימת השלום, אמינות בעיני הערבים, — בצד הבנת הצרכים האמיתיים של ישראל ותכונות האיבק עליהם.

גולדה מאיר ושות' מצטיינים בהעדרות טור טאלית של כל התכונות האלה.

גרוע יותר: אין הם רואים את המשא-ומתן כחלק אחד ממסכת של מעשה-בראה, שמטרתו ליצור מציאות חדשה לגמרי בין ישראל והעולם הערבי. להיפך: הם רוצים לשמור על כמה שאפשר על הסטאטוס קוו, מול הלחץ האמריקאי הגובר, יחסי ישראל-אמריקה חשובים בעיניהם לאין ערוך יותר מאשר יחסי ישראל-ערב. ההחזקה במכ- סימום של שטחים חשובה להם הרבה יותר מאשר השגת מכסימום של שלום.

לכן ינסו למשוך, לעכב, להתמקח בלי סוף, לצמצם, להקטין ולהגביל כל יוזמת-שלום שתבוא. תוך הימנעות גמורה מכל יוזמת-שלום ישראלית.

הארמיה הראשונה היא מחנה של "רא מידי" חמה וזא שזום". במיקרה הטוב ביותר היא תוכיב לקראת "שלום כפוי", שפירושו: הפדר עזוב, תמורת מחיר עזוב.

■ ■ ■

אולם הארמיה הראשונה נראית כמחנה-שלום. בי- השוואה ליריבה העיקרי: הליכוד הימני.

זוהי הארמיה השנייה.